

**VAIKO GEROVĖS CENTRO „GYNIA“
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL VAIKO GEROVĖS CENTRO „GYNIA“
PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJOS TVIRTINIMO**

2024 m. liepos 01 d. Nr. 1.3 - 30
Pagynė

Vadovaudamasi Vaiko gerovės centro „Gynia“ nuostatais, patvirtintais Kauno rajono savivaldybės tarybos 2024 m. birželio 27 d. posėdžio sprendimu Nr. TS-277,

1. T v i r t i n u Vaiko gerovės centro „Gynia“ paslaugų gavėjų įgalinimo koncepciją.
2. L a i k y t i n e g a l i o j a n č i u Vaiko gerovės centro „Gynia“ direktoriaus 2022 m. gruodžio 30 įsakymą Nr. 1.3.-88 „Dėl Vaiko gerovės centro „Gynia“ paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcijos tvirtinimo“

Direktorė

Jurgita Kupčinskienė

PATVIRTINTA

Vaiko gerovės centro „Gynia“

Direktoriaus 2024-07-01

įsakymu Nr.1.3 - 30

VAIKO GEROVĖS CENTRO „GYNIA“ PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaiko gerovės centro „Gynia“ (toliau – Centras) globėjų (rūpintojų), nesusijusių giminystės ryšiais ir jų globojamų (rūpinamų) vaikų, globėjų (rūpintojų) giminaičių ir jų globojamų (rūpinamų) vaikų, nuolatinį globotojų ir jų globojamų (rūpinamų) vaikų, budinčių globotojų ir nuolatinį globotojų prižiūrimų vaikų, tėvių ir jų įvaikintų vaikų, šeimos dalyvių, šeiminiuose namuose globojamų (rūpinamų) vaikų, fizinių asmenų norinčių tapti vaiko globėjais (rūpintojais), šeimos steigėjais, įvaikinti vaiką, 16-24 metų jaunuolių, kuriems teikiama palydėjimo paslauga, vaikų su jų tėvais (arba vienu iš jų) patiriančių socialinę riziką (toliau – Paslaugų gavėjai) įgalinimo koncepcija (toliau – Koncepcija) apibrėžia Paslaugų gavėjų įgalinimo procesą, darbuotojų taikomas priemones teikiant socialines paslaugas, siekiant didinti Paslaugų gavėjų įsitraukimą, panaudojant jų gebėjimus ir savarankiškumą, motyvaciją, dalyvavimą, gebėjimą savarankiškai veikti, formuojant pasitikėjimą savimi, gebėjimą būti svarbiems priimant sprendimus.
2. Centras užtikrina Paslaugų gavėjų dalyvavimą ir atstovavimą visuose Centro lygmenyse, nepažeidžiant bei sudarant lygias galimybes visiems Centro Paslaugų gavėjams.
3. Tvarkoje vartojamos sąvokos:
 - 3.1. **Intensyvi pagalba** – globos centro specialistų organizuojamos ir (ar) teikiamos socialinės paslaugos bei kita pagalba vaikui, budinčiam ar nuolatiniam globotojui, globėjui (rūpintojui), šeimos dalyviams, tėviams ir kartu gyvenantiems jų šeimos nariams vaiko priežiūros, globos (rūpybos) ar vaiko auginimo kriziniais atvejais.
 - 3.2. **Koordinuota pagalba** – tikslingi, nuoseklūs, suplanuoti ir tarpusavyje suderinti globos koordinatoriaus veiksmai, numatyti individualiame pagalbos plane, kuriais organizuojama globos centre ir (ar) kitose įstaigose teikiama konsultacinė, socialinė, psichosocialinė, švietimo, teisinė bei kitokia specialistų pagalba ir (ar) tokia pagalba teikiama, siekiant užtikrinti reikalingas paslaugas ir paramą prižiūrimam, globojamam (rūpinamam) ar įvaikintam vaikui, budinčiam ar nuolatiniam globotojui, globėjui (rūpintojui), šeimos dalyviams, tėviams ir (ar) kartu su jais gyvenantiems asmenims.

- 3.3. **Kriziniai atvejai** – vaiko adaptacijos naujoje šeimoje situacijos ir (arba) pasikeitusios vaiko (šeimos) situacijos, kurios sukelia vaikui (šeimai ir kartu gyvenantiems asmenims) sudėtingų išgyvenimų, emocinę įtampą ir kurių vaikas (šeima ir kartu gyvenantys asmenys) negali įveikti savarankiškai, nes tam reikalingi nauji įgūdžiai ir (ar) priemonės.
- 3.4. **Nekoordinuota pagalba** – pavienės, trumpalaikės informavimo, konsultavimo, socialinės, psichosocialinės, švietimo, teisinės, mokymų bei kitos globos centro paslaugos, nesistemiškai teikiamos asmeniui, norinčiam tapti vaiko globėju (rūpintoju), šeimynos dalyviu, budinčiu, nuolatiniu globotoju ar įvaikinti vaiką, arba įvaikintam vaikui, įtėviui ir (ar) kartu su jais gyvenantiems šeimos nariams.
- 3.5. **Palaikomoji pagalba** – nuoseklūs globos koordinatoriaus veiksmai, siekiant palaikyti ryšį su prižiūrimu, globojamu (rūpinamu) ar įvaikintu vaiku, budinčiu ar nuolatiniu globotoju, globėju (rūpintoju), šeimynos dalyviu, įtėviu ir (ar) kartu su jais gyvenančiais asmenimis, kai, įvertinus globojamo (rūpinamo) ar įvaikinto vaiko, globėjo (rūpintojo), šeimynos dalyvio, įtėvio ir (ar) kartu su jais gyvenančių asmenų pagalbos poreikius, nenustatomas poreikis teikti jiems koordinuotą pagalbą.

II. PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMAS

4. Įgalinimu siekiama, kad Paslaugų gavėjai būtų nepriklausomi nuo aplinkinių, įgytų naujų įgūdžių, kurie leistų būti kaip įmanoma savarankiškesniais.
5. Įgalinimo procesas yra orientuotas į Paslaugų gavėjų dalyvavimą, lygiavertį santykį su darbuotojais, gerinant Paslaugų gavėjų gyvenimo kokybę ir pasirinkimo laisvę.
6. Paslaugų gavėjų įgalinimą rodantys požymiai:
 - 6.1. dalyvavimas sprendimų priėmime;
 - 6.2. skatinimas ir motyvavimas veikti;
 - 6.3. pasitikėjimas, atvirumas;
 - 6.4. stiprybių atradimas;
 - 6.5. grįžtamasis ryšys.
7. Paslaugų gavėjų įgalinimo skatinimą apima:
 - 7.1. darbuotojo pastangos sukurti pozityvią aplinką;
 - 7.2. darbuotojo pagalba padėti Paslaugų gavėjui atrasti savo stiprybes;
 - 7.3. Paslaugų gavėjo savarankiškumo pokyčiai ir priklausomybės nuo specialistų mažėjimą.
8. Centre galima išskirti du Paslaugų gavėjų įgalinimo lygmenis: individualus ir grupinis.

9. Individualaus įgalinimo tikslas – skatinti Paslaugų gavėjus savo asmeninėmis pastangomis, suvokiant savo stiprybes bei gebėjimus, siekti teigiamo/pozityvaus pokyčio jų gyvenime.
10. Paslaugų gavėjų įgalinimo procesas individualiu lygmeniu, apima Paslaugų gavėjo įtraukimą, savarankiškumo didinimą ir dalyvavimą. Siekiant įtraukti Paslaugų gavėją į įgalinimo procesą, pirmiausia svarbu motyvuoti ir skatinti Paslaugų gavėją įsitraukti. Paslaugų gavėjai visada yra skatinami išsakyti savo nuomonę, pastebėjimus. Siekiant, kad Paslaugų gavėjas dalyvautų įgalinimo procese, būtina stiprinti ir palaikyti Paslaugų gavėjo turimas stiprybes, įgūdžius. Darbuotojai turi leisti patiems Paslaugų gavėjams nuspręsti ir įvardyti kokie yra jų poreikiai ir siekiai. Paslaugų gavėjų užimtumas organizuojamas atsižvelgiant į jų poreikius, interesus, gebėjimus, sveikatos būklę. Paslaugų gavėjai turi teisę reikšti savo nuomonę, dalyvauti ar atsisakyti dalyvauti Centro organizuojamuose renginiuose, veiklose, atsisakyti teikiamų socialinių paslaugų. Paslaugų gavėjai ir jų atstovai įtraukiami į paslaugų planavimą, teikimą, vertinimo procesus.
11. Įgalinimo procese ypač svarbus darbuotojo pasitikėjimas Paslaugų gavėju (jo artimaisiais) ir lygiavertis bendravimas. Darbuotojai turi pasitikėti Paslaugų gavėju, kad jis gali tapti savarankiškesniu ir aktyvesniu. Pasitikėjimas labai svarbus, nes kai Paslaugų gavėjas mato, kad darbuotojas juo pasitiki, Paslaugų gavėjas gali imtis iniciatyvos keičiant netenkinančią situaciją, kyla jo pasitikėjimas savo jėgomis.
12. Grupinis įgalinimas – grupinis procesas, siekiant bendro tikslo ar rezultato, įgyvendinant bendrus grupės (paslaugų gavėjų) interesus, dalyvaujant grupiniuose užsiėmimuose ir veiklose.
Grupinis įgalinimas veikia, kai Paslaugų gavėjai vienas kitą pamotyvuoja, paskatina. Grupinio įgalinimo principu stiprinama bendrystė, vienybė, draugiškumo jausmas.
Globos centras organizuoja tikslinių grupių (budinčių globotojų, artimųjų globėjų (rūpintojų), nesusijusių giminystės ryšiais globėjų (rūpintojų) savipagalbos grupes. Šių grupių tikslas – periodiniai susitikimai, kurių metu Paslaugų gavėjai turintys bendrus poreikius, iššūkius ar problemas, dalinasi informacija, suteikia vienas kitam emocinę paramą ar pataria sprendžiant įvairius sunkumus. Grupėje kiekvienas priimamas, kaip reikšmingas ir svarbus grupės narys, esant poreikiui, suteikiama pagalba silpnesniam grupės nariui. Įgalinant Paslaugų gavėją sudaromos sąlygos kiekvienam Paslaugų gavėjui pasisakyti (jei yra poreikis), skatinamas jų savarankiškumas bei palaikomi/stiprinami ar ugdomi įgūdžiai.

III. ĮGALINIMO BŪDAI

13. **Įgalinančios aplinkos kūrimas.** Centras siekia nuolatinio Paslaugų gavėjų įtraukimo į paslaugų planavimą, teikimą bei vertinimą. Paslaugų gavėjai atvykę į Centrą, supažindinami su vidaus tvarkos taisyklėmis, Paslaugų gavėjų teisėmis ir pareigomis, teikiamomis paslaugomis, socialinių bei užimtumo paslaugų pasirinkimo galimybėmis.
14. Įgalinimą skatinanti aplinka:
 - 15.1. fizinė aplinka. Saugi, patogi, jauki, pritaikyta atsižvelgiant į Paslaugų gavėjų poreikius.
 - 15.2. emocinė aplinka. Tarpusavyje bendraujama mandagiai ir pagarbiai. Atsižvelgiama tiek į Paslaugų gavėjų, tiek į darbuotojų teises, skatinamas Paslaugų gavėjų savarankiškumas, kuriamas tarpusavio ryšys.
 - 15.3. informacinė aplinka. Aktualią informaciją darbuotojai Paslaugų gavėjams pateikia jiems suprantama forma. Vykdomas pastovus ryšio palaikymas su klientais.
15. **Orientacija į asmenį.** Paslaugų gavėjas, pagal savo gebėjimus ir galimybes yra įtraukiamas į sprendimų, susijusių su jo gyvenimu, priėmimą. Darbuotojai atsižvelgdami į Paslaugų gavėjo poreikius, siekia jo savarankiškumo, įtraukdami Paslaugų gavėją į individualaus pagalbos plano sudarymą.
16. **Atsakomybė.** Darbuotojai supažindina Paslaugų gavėjus su Centro vidaus tvarkos taisyklėmis, Paslaugų gavėjų teisėmis, pareigomis bei kitais Centro vidaus dokumentais. Darbuotojai skatina Paslaugų gavėjus vadovautis vidaus tvarkos taisyklėmis, juos motyvuoja, skatina pagirdami už jų pastangas, esant poreikiui, moko ir pataria kaip atlikti tam tikrus veiksmus.

Darbuotojai supažindina Paslaugų gavėjus su įstaigos tvarkos dokumentais, su gyventojų vidaus tvarkos taisyklėmis. Darbuotojai skatina gyventojus laikytis taisyklių pagirdami už rodomas pastangas. Paslaugų gavėjai gyvenantys Centre stengiasi laikytis švaros ir tvarkos savo kambaryje, pagal galimybes prižiūri Centro aplinką, išsako savo nuomonę priimant sprendimus.
17. **Galimybė rinktis.** Paslaugų gavėjai skatinami dalyvauti Centro veikloje (planavime, pasiūlymų teikime, vertinime). Centre gyvenantys Paslaugų gavėjai patys priima sprendimus (pvz. su kuo gyventi kambaryje, kokius rūbus dėvėti ar pan.). Paslaugų gavėjai gali rinktis, kokį pagalbos planą sudaryti, padedant socialiniam darbuotojui/globos koordinatoriui, išlaikant Paslaugų gavėją kuo savarankiškesnį ir aktyvesnį.

18. **Sprendimų priėmimas ir pasiūlymų teikimas.** Paslaugų gavėjai yra skatinami savarankiškai priimti sprendimus, teikti pasiūlymus dėl naujų Centro veiklų. Paslaugų gavėjai turi teisę išsakyti savo nuomonę juos dominančiais klausimais. Savo pasiūlymus, pastabas, pageidavimus, Paslaugų gavėjai turi galimybę anonimiškai teikti Centre esančioje „Skundų, pasiūlymų, prašymų“ dėžutėje, kuri yra viešoje Centro vietoje.
19. **Savarankiškumo ir buitinių įgūdžių skatinimas.** Paslaugų gavėjai yra įtraukiami į įvairias veiklas, darbuotojai juos skatina kiek įmanoma savarankiškiau pasirūpinti savimi. Darbuotojai siekia, kad Paslaugų gavėjai būtų kuo labiau savarankiškesni, ugdomi jų buities įgūdžiai: tvarkyti kambarį, susilankstyti rūbus, pasigaminti maistą. Visos vykdomos veiklos paremtos pagarbos principu, siekiama pagerinti Paslaugų gavėjų gyvenimo kokybę.

IV. ĮGALINIMO REZULTATAI

20. Centro Paslaugų gavėjų individualaus įgalinimo rodikliai skaičiuojami remiantis individualių vaiko, budinčio globotojo ar nuolatinio globotojo, globėjo (rūpintojo), šeimynos dalyvių, įtėvių poreikių vertinimu ir pagalbos planu (jei jis buvo sudarytas).
21. Pagalbos planas sudaromas jei:
- 21.1. Paslaugų gavėjui teikiama intensyvi pagalba;
 - 21.2. Paslaugų gavėjui teikiama koordinuota pagalba.
22. Pagalbos planas nesudaromas jei:
- 22.1. Paslaugų gavėjui teikiama nekoordinuota pagalba;
 - 22.2. Paslaugų gavėjui teikiama palaikomoji pagalba.
23. Individualaus įgalinimo duomenys renkami iš individualių vaiko poreikių vertinimo „Buities ir socialinių įgūdžių (savarankiškumo)“ dalies. Matuojamas Paslaugų gavėjų savarankiškumo lygio išlaikymas ir padidėjimas šiose srityse:
- 23.1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai:
 - *Globėjas užtikrina vaiko ir jo aplinkos higieną;*
 - *Globėjas moko ir skatina vaiką pasirūpinti savimi fiziškai;*
 - *Globėjas įtraukia vaiką renkantis aprangą, avalynę;*
 - *Globėjas toleruoja vyresnių vaikų stiliaus ir išvaizdos eksperimentus;*
 - *Globėjas vaikui paaiškina, kokie elgesio ir išvaizdos aspektai gali būti pavojingi;*
 - *Globėjas moko vaiką elgtis su pinigais;*
 - *Globėjas moko vaiką saugaus elgesio namuose ir gatvėje.*

23.2. Vaiko savarankiškumas:

- *Vaikas pagal amžių turi pakankamus higienos įgūdžius;*
- *Vaikas pagal amžių geba savarankiškai pavalgyti;*
- *Vaikas pagal amžių geba savarankiškai apsirengti;*
- *Vaikas pagal amžių turi pakankamus namų ruošos įgūdžius;*
- *Vaikas pagal amžių geba atlikti jam paskirtus namų ruošos darbus;*
- *Vaikas pagal amžių geba spręsti jam iškilusias socialines problemas;*
- *Vaikas pagal amžių geba nusipirkti jam reikalingų daiktų;*
- *Vaikas pagal amžių geba naudotis viešuoju transportu;*
- *Vaikas pagal amžių savarankiškai priima sprendimus.*

23.3. Vaiko įtraukimas į su juo susijusių sprendimų priėmimą:

- *Globėjas konsultuojasi su vaiku;*
- *Globėjas informuoja vaiką apie priimtus sprendimus;*
- *Vaikas dalyvauja priimant sprendimus.*

24. Centro Paslaugų gavėjų grupinio įgalinimo rodikliai matuojami remiantis anketomis. Duomenys renkami iš savipagalbos grupės vertinimo anketos (Priedas Nr.1), kurią Paslaugų gavėjai užpildo iškart po visų susitikimų. Anketomis matuojama Paslaugų gavėjų pasitenkinimo savipagalbos grupėmis procentinė išraiška.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Centro darbuotojai ir Paslaugų gavėjai su koncepcija yra supažindinami elektroninėmis priemonėmis.
26. koncepcija peržiūrima ir atnaujinama pagal poreikį.
27. asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES)2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, kitais asmens duomenų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais.
28. Dokumentai saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatytais terminais.
29. koncepcija yra viešai skelbiama Centro internetinėje svetainėje: <https://gynia.lt/>

SAVIPAGALBOS GRUPĖS VERTINIMO ANKETA

1) Ar Jums buvo naudinga savipagalbos grupė? Jei taip – kuo; jei ne – dėl ko?

.....
.....
.....
.....

2) Kas grupėje Jums patiko labiausiai? Kas mažiausiai? Ką siūlytumėte keisti ateityje (temas, darbo metodus ir pan.)?

.....
.....
.....
.....

3) Kokių lūkesčių turėjote ateidamas (-a) į grupę? Ar jie pasiteisino?

.....
.....
.....
.....
.....

4) Pažymėkite X tuos teiginius, kurie geriausiai apibūdina Jūsų savijautą visų grupės susitikimų metu. Galite pažymėti tiek teiginių, kiek norite.

- Man atrodė, kad aš per daug kalbu
- Man atrodė, kad aš per mažai kalbu
- Bijočiau kvailai pasirodyti
- Labai jaudinausi
- Galvoju, kad buvau nuobodus
- Man patiko dalintis savo patirtimi ir nuomone su kitais
- Man patiko klausytis kitų
- Man patiko diskutuoti

5) Kaip vertinate savo įsitraukimą į grupės veiklas? (Pažymėkite X)

- Dalyvavau taip aktyviai, kiek tai buvo įmanoma
- Į diskusijas įsitraukiau vidutiniškai, nedėjau per daug pastangų
- Visiškai nesistengiau įsitraukti į grupės veiklas ir diskusijas

6) Ar rekomenduotumėte savipagalbos grupę kitiems globėjams? Dėl ko?

.....
.....
.....
.....